

Indian deze stellingen zin hebben, dan moeten ze op iets concreets slaan en wordt daarin een oordeel geveld over de gestedheid des harten van hen, die zich bejveren zich aan alle bitterheid te spenen, die niet alleen naar het gebod des Heeren hun tong, maar ook hun pen in toom willen houden. In bescherming worden genomen zij, die zich laten gaan, die, zooals het later heet „een forsche, ronde, felle polemiek” voeren, „die innerlijk waarachtig is”.

Is het niet in-treurig, dat men zich zoo vermeet zich in de plaats te stellen van Hem, Die de harten kent en de nieren proeft?

Denkt men er wel om, dat Hij een jaloeersch God is? Wordt hier niet vergeten, dat inzonderheid den polemist de bede past: „Heere, zet een wacht voor mijn mond, behoed de deur mijner lippen?” (Psalm 141:3.)

Deze stellingen werden geponereerd door Ds C. Veenhof van Haarlem.

Zij werden geplaatst in het weekblad, dat nog kort geleden in dagbladen adverteerde, dat eerstdaags daarin artikelen zouden verschijnen over de ongereformeerde beschouwingen van Prof. X.

Waarlijk, daar is een boek der gedachtenis voor Gods troon.

Werkelijk hiervan begrijp ik niets.

Voor ieder onbevooroordeeld lezer is het overduidelijk, dat ik niet sprak over polemisten, maar over polemiek.

Ik gaf geen oordeel over de harten van de menschen-der-polemiek. Ik heb daar niet aan gedacht! Ik gaf alleen richtlijnen voor de polemiek der menschen.

Wat ik deed was niets anders dan een poging om het gebod der broederliefde te concretiseeren voor het persedebat!

Niets anders dan het uitwerken van een synodebesluit, dat om bescheidenheid, teederheid, voorzichtigheid in het persedebat vroeg.

Niet anders vooral dan het toepassen van de op dezelfde Synode door Prof. Greijdanus naar voren gebrachte gedachte, dat polemiek ook waarachtig en zuiver moet zijn.

Niet anders dan het uiteenzetten van wat door ieder onbevooroordeeld mensch als de elsch Gods voor alle polemiek gelden moet.

Neen waarlijk niet, ik oordeelde niet over harten. Oordeelt een predikant, die zeer concreet en scherp Gods eischen b.v. voor het huwelijk uiteenzet, soms over de harten zijner hoorders?

De reactie van Prof. Hepp lijkt veel op het doen van dien man, die onder de preek van een predikant de kerk uitliep, hem na den dienst opwachste en hem toebeet: „Jij had mij op het oog in je preek”. En ach de domine had alleen maar het Woord Gods verklaard!

Met afschuw werp ik de woorden van Prof. Hepp van mij. Ik gaf geen serie steken onder water! Ik haat dat met een volkomen haat. Wat ik schreef was een conscientiekreet, meer niet, minder niet, anders niet.

Ik heb recht te vragen om mijn stuk te lezen, zoo als het er staat: Een oproep (geen veroordeeling) aan ALLE polemisten. Een oproep tot zelf-onderzoek en dat is geen listig gecamoufleerd vonnis!

Zoo schrijvend maakt Prof. Hepp zich schuldig aan datzelfde kwaad, dat hij in mij veronderstelt en dat onder aanroeping van 's Heeren naam!

Dit is polemiek van het allerslechte soort. Het is het altijd onzuivere speculeren over iemands bedoelingen. Het is het veronderstellen van gisepige, achterbakse bedoelingen, die lijnrecht in strijd zijn met wat letterlijk geschreven staat.

Wat Prof. Hepp schrijft over het signaleeren van bepaalde opvattingen van hem als ongereformeerd heeft hier niets mee te maken. 't Gaat alleen over wat ik schreef. Bovendien het aanduiden, gedocumenteerd, van bepaalde beschouwingen als niet gereformeerd, is niet onbroederlijk. Vergissing is mogelijk, maar onbroederlijk is dat niet.

Tenslotte: dit alles staat te lezen in het blad, dat niet aan polemiek doet! Het blad, dat als leuze voert: Credo, hetwelk is, overgezet zijnde: IK GELOOF.

Ja: ik geloof de gemeenschap der heiligen.

H.

C. V.

Naschrift van de Redactie. Aan bovenstaand artikel heb ik slechts dit toe te voegen:

a. Wat het slot aangaat: „Credo” heeft zich eenigszins anders uitgedrukt, wat dat niet-polemiseren betreft. Overigens heeft Ds Veenhof zekelijk gelijk, als hij ook van dit blad constateert, dat het niet doet, wat het zegt. Het polemiseert toch over de kwesties, die „buiten” het blad zouden blijven, nog pas inzake de „onverstandelijke genade”. Maar dan op die manier, die ik verwerpelijk vind: geen namen, geen behoorlijke citaten, geen argumenten, alleen maar 'n nietszeggende bewering van 'n paar regels en dan de verzuchting, dat onze gereformeerde naam er mee gemoeid is, benevens de verzekering, dat er „misverstand” is, aan den anderen kant natuurlijk. En dat van iemand, die op zoo veel bezwaren reeds jaren en jaren lang elk antwoord schuldig gebleven is.

b. Er is inderdaad een gedenkboek voor Gods aangezicht. Elke week, waarin copie van Prof. Hepp gedrukt wordt, zonder dat er in staat: broeders en zusters in onzen Heere, ik heb me vergist, Vollenhoven—Janse loochenen niet uitdrukkelijk de onsterfelijkheid der ziel. Schilder doet niet het begrip van den mensch als onder-arbeider „in den ban”, enz. enz. enz., denke Prof. Hepp aan dat gedenkboek.

c. Er is inderdaad geadverteerd (in antwoord op andere advertenties), maar niet over de ongereformeerde beschouwingen (meervoud) van Prof. Hepp. Er is gesproken over zijn ongereformeerde verbondsbeschouwing. Als ik concreet spreek, moet men het niet on-concreet maken. Die bewering houd ik vol, op grond van Prof. Hepps eigen woorden, die ik niet te zijnen gunste corrigeer, gelijk Dr v. Es deed. Overigens was dit een antwoord op een aanval, en de argumenten gaf ik er bij, en — komt er contra-argumentatie, dan zal ik er op antwoorden, met den naam er bij. Voorts was mijn qualificatie conclusie uit controleerbare argumenten. Prof. Hepps veel ernstiger vonnissen zijn in „diagnose” vooropgesteld, en de argumenten bleken ondeugdelijk, de bewijsovervoering ontbreekt nog grootendeels, en op één der patienten werd de diagnose reeds ontoepasselijk verklaard door den dokter zelf.

d. Ik hulver, als ik denk aan wat er voor den dag zou komen, als men het eerste zinnetje van Prof. Hepps onderschrift zou toepassen op al wat hij nu reeds zoo veel jaren achtereen anderen ten laste lei („nijden in het hart der reformatie”, „zich laten gaan”, enz. enz. enz.).

K. S.

werk van dezen keizer.¹⁾ Het eenige, dat we met het oog op het onderwerp, in den titel genoemd, wel moeten zeggen, is dit: Augustus stond voor de geweldige taak, zijn rijk van onmetelijke uitgestrektheid een hechte bestuursorganisatie te geven. En de groote moeilijkheid was daarbij vooral, om de talloze, totaal verschillende stammen en volkeren samen te smelten tot één groot wereldrijk. Maar Augustus weet in korten tijd veel te bereiken. En in het jaar 27 v. Chr. ontvangt hij uit dankbaarheid den titel Augustus, en verkrijgt hij praktisch de alleenheerschappij. Zoo wordt dat jaar 27 het geboortjaar van het Romeinse keizerrijk.²⁾ Maar tegelijk ook het begin van nog iets anders. Het jaar 27 is ook geworden het geboortjaar van keizervergoding en keizercultus.³⁾

Want in dien titel Augustus drukte men reeds uit, dat men in hem zag een bovenaardsch wezen. Een Uebermensch. Tengevolge van allerlei geestelijke stroomingen in een tijd van groote verwarring was het volk tot den keizercultus volkomen bereid. Augustus mag zich nog tot op zekere hoogte daartegen hebben verzet, dit verzet gold slechts enkele deelen van het rijk. En ook daar was het geen principieele afkeer. Zijn motieven waren alleen, dat hij wilde aansluiten bij de oud-Romeinse traditie, en niet een te groote sprong ineens wilde maken. Want ook in die deelen van het rijk wist hij toch een overgangsvorm tot den absoluten keizercultus te scheppen.

Spoedig neemt dan ook de vereering van den keizer groote afmetingen aan. Uit stukken van dien tijd is gebleken, dat men van den keizer alles beleed, wat de kerk uitsprekt van Jezus Christus. De keizer ook draagt de titels: God, God uit God, Heere, Heere en God, Koning, Heiland, Hooge-

1) Zie daarvoor: H. Wagenvoort, Augustus; Schlimmer en De Boer, Woordenboek der Gr. en Rom. oudheid, sv Augustus, full, nr 14; A. J. de Weerd, art. in „De Reformatie”, 17e jrg., p. 423 v.

2) Schlimmer en De Boer, a.w. Je dr., 345.

3) Schlimmer en De Boer, 112; Wagenvoort, 18, 68 v.v.

Een „zwarte lijst” voor Jeugdcentrales. (L)

„De Heraut” van 13 Febr. j.l. lanceert weer eens een voorzichtig verdachtmaking en stukske.

't Gaat over het laten optreden van „bekende sprekers” door onze Jeugdcentrales. De Heraut-redacteur heeft daar natuurlijk niets tegen, „mits men zeker is dat de sprekers, die hierbij optreden, de Gereformeerde beginselen van harte zijn toegedaan”.

Zijn Hooggeleerde kan op dit punt wel gerust zijn. Het zal wel niet zijn voorgekomen, dat een Gereformeerde Jeugdcentrale bijv. Prof. Haitjema als spreker heeft gevraagd. Want alhoewel sommigen „naar het schijnt” Prof. Haitjema als van Gereformeerde beginselen zijnde op een Calvinistencongres hebben laten spreken, hebben anderen blijkbaar zoo hard alarm geroepen, man en paard noemende, dat onze jeugd gewaarschuwd was. Ook verneemt men niet van Jeugdcentrales, die Prof. Pos of Buytendijk lieten optreden, toen zij nog aan de V. U. waren.

Onze jonge menschen hebben, dank zij een Bondsleiding van nu bijna 50 jaar, voor Gereformeerde beginselen een fijnen neus. Daarom is het geen wonder, dat zij met blijdschap kennis nemen van de nieuwe opleving der Calvinistische beginselen in onzen tijd, zoodra zij daarmee in kennis komen.

Maar dat juist verontrust blijkbaar „De Heraut”.

Zij heeft niet het oog op sprekers als Haitjema, Wisse, De Hartog van Amsterdam enz. enz., maar zij heeft het oog op leden der Gereformeerde Kerken in volle rechten; zij heeft het oog op predikanten in onze kerken, die door onze Jeugdcentrales gevraagd werden. Zij heeft het oog op professoren, die... haar niet aangaan. En nu roept „De Heraut” de kerkeraden op... om... die predikanten en professoren te schorsen?

Neen, de kerkeraden krijgen lichter werk. Zij moeten toezicht oefenen op de Jeugdcentrales en trachten te bewerken, dat daar geen sprekers worden gevraagd, die door „De Heraut” verdacht gemaakt zijn.

Er moet maar iets op worden gevonden, dat de Heraut-ge trouwe kerkeraden kerkelijk toezicht gaan oefenen op de keuze van Gereformeerde sprekers. Zij moeten langs dit stiekume pad bewerken, dat de jongelui geen kennis nemen, van wat die Gereformeerde sprekers te zeggen hebben, want het is niet allemaal precies zooals „De Heraut” dat wil.

En nu kon „De Heraut” beginnen met man en paard te noemen. Zij kon uit Schrift en Belijdenis de dwaalleer dezer gevaarlijke lieden voor de kerkeraden uiteenzetten. Want die broeders moeten dan toch weten waar ze op moeten letten en welke Gereformeerde predikanten en professoren zij moeten bannen uit deze kleine Calvinisten-congresjes! En dan moet „De Heraut” de woorden der verdachten niet verdraaien, want dan loopen de kerkeraden er nog in ook, als ze met de jeugd gaan praten.

Zal „De Heraut” nu juiste inlichtingen (dat is: leiding) verstrekken?

Neen, „De Heraut” begint nu zeer voorzichtig zware verdachtmakingen voor den dag te halen.

Lees maar:

„Nu schijnt, (’t schijnt maar, dus als de nood aan den man komt binnen zeven weken, dan komt er een klein artikel, waarin ’t woordje „misverstand” weer al den laster goed maakt en de lasteraar is vrij) het schijnt

priester. En men noemt zijn decreten „heilige schriften”; en men spreekt van zijn „evangelie”, en van zijn „parousie”.⁴⁾ Voortaan zal dan ook het jaar beginnen op 23 September, den geboortedag van den god, het begin van het evangelie.⁵⁾ Zoo draagt het keizerschap van stonde aan een sterk anti-christelijk karakter, waarom Johannes dan ook in de Openbaring voor zijn teekening van het „beest” de trekken ontleent aan het keizerschap, gelijk dat in zijn dagen zich ontwikkeld had.

Als men met deze dingen rekening houdt, spreekt het haast vanzelf, dat de vermelding van Augustus en zijn beschrijving wel wat meer inhoudt, dan soms wordt gezegd. Veelal bepaalt men zich tot de opmerking, dat God op deze wijze heeft gezorgd voor de vervulling van Micha 5:1. Men redeneert dan zoo, dat de Christus volgens de profetie moest worden geboren in Bethlehem; en dus moesten Jozef en Maria, toen haar dagen vervuld werden, wel voor een tijd hun domicilie verleggen naar Bethlehem. En men spreekt dan van de leiding Gods, dat Hij daarvoor zorgde door het dogma van Augustus. Natuurlijk valt ook dit punt te noemen. Maar toch is de vermelding van dit decreet te uitvoerig, om daarbij te blijven staan. En reeds het noemen van den titel „Augustus” in dit verband kan ons een fingerwijzing geven in de goede richting. Want, al hooren wij daarin niet meer dan een eigenaam, de oude kerk, voor wie Lucas zijn evangelie schreef, beluisterde hierin aanstonds de anti-christelijke motieven van den keizercultus. En voor wie niet overtuigd mocht zijn, levert Openb. 12 wel het bewijs. Want de groote, roode draak, die voor de vrouw staat, om haar kind dadelijk na de geboorte te verslinden, is toch de door den satan bezield en geleide machi, de anti-christelijke wereldmacht, die de oud-testamentische kerk verdrukt en benauwt. En al hebben we hierbij te denken aan alle machten, die in de geheele periode van het Oude Testament het

dus „althans weer een sla gezeid”) enfi die ons toek niet altoos digd”.

Wij verme die wat me van Gerefor door „De H digd. Dat ka is de jeugd i kenberg ook

Zoo ageer „Ringen”. I „Ringen”.

Er werd ool keraden en geduurd eer tische begin We hadden censuur op

De broede leggen door

Het is du aan den ker Da Veenhof dertig namv gaat niet ov — neen, 't g het Sion Ge en verdukk geest dezer en tegen alb omdat het i Woord gaat jes en meer landsche „S Doch leze „Zelfs me kers laten o beelden, of i tegen w keraad

Zware ve

Bovenbed

fessoren en

wat de pr

belijdt”

Wat geloc

Dat is ze

DRIE FO

vinden alle

ondanks v

gingspunt.

Nu moet

men uit zij

een Geref.

rechte gch

rechten

heid. Hij n

En als h

dagen Prof

geval niet i

bedoelt zee

volk Israël

sprake va

En zoo

Lucas 2, d

indraagt i

rijk van d

Zijn gezal

grootte act

te openba

stander vi

type van

Nu valt

schrijving

schrijving

hele wer

doel hebbe

te verkrij

de beschri

POPULAIR-WETEN: SCHAPPELUKE SCHETSEN

Augustus' registratie: Davids restauratie

(BU Luc 2:1,2)

I.4)

De culminatie van Davids zonde in de beschrijving.

Ons Kersfeest ligt weer achter ons. En we moeten nu, met den zegen van dat feest weer verder, het leven in. Dat schijnt wel heel moeilijk. Want velen droomen op het Kersfeest zich een wereld van zachten vrede, en groote stilte. En dan schijnt het leven van vandaag wel in volkomen tegenspraak met wat men op het feest verwachtte. Het lijkt toch wel haast, alsof het feit van Bethlehem zich niet heeft kunnen handhaven in de wereld. Voor deze menschen zal het begin van 1938 de groote tegenstelling zijn van het Kerstfeest. Maar voor wie gelooft, dat ook 1938 is het jaar onzes Heeren, voor hem zal het vaststaan, dat er hier van een tegenstelling geen sprake kan zijn. Wat we nu beleven, zal hij zien, of in ieder geval hebben te zien, als het vervolg op Bethlehem, en als de uitwerking daarvan.

En als we nauwkeurig letten op wat het Kerst-evangelie zelf ons zegt, dan zien we het verband tusschen het heilsfeit van toen en ons leven van vandaag. Dat verband wordt al dadelijk doorzichtig uit de mededeelingen over Augustus en Cyrenius, en hun beschrijving.

Het is toch wel opvallend, dat aan Augustus in het Kerstevangelie zulk een groote plaats wordt ingeruimd. We hooren meer van hem en zijn politiek, dan van de plaats en de omstandigheden van Christus' geboorte. En dat brengt ons als vanzelf tot de vraag: wie was deze Augustus, en wat bedoelde zijn beschrijving? Nu is hier de ruimte niet, om een breede schets te geven van leven en

1) Deze artikelen wachten reeds enkele weken op plaatsing.

6) Greijda
7) Zie be
Greijdanus,
Kindh. 98 f

4) Deissmann, Licht vom Osten, 4. Aufl. 287-324.

5) Deissmann, 313; Wagenvoort, 76.